

Tohtori Kaikkietävä

Oli muinoin köyhä talonpoika, 'Äyriäinen' nimeltä; hän härkä-parilla vei kaupunkiin halko-kuorman ja myi sen eräälle tohtorille kahdesta markasta. Kun hän nyt rahaa saamassa kävi, tohtori juuri ruo'alla oli, ja nähdessään, miten pöydällä oli herkullisia syötäviä ja juotavia, talonpoika itseksensä rupesi toivomaan, että hänkin tohtoriksi pääsisi. Hän siis kappaleeksi aikaa sinne jäi seisomaan ja kysyipä viimein, eikö hänestäkin vielä saattaisi tohtoria syntyä. "Aivan maar hyvin," vastasi tohtori, "helpostihan se käypi laatuhan." - "Mitä minun tuota varten tulee tehdä?" kysyi talonpoika. "Osta ensiksi itselles aapiskirja semmoinen, jonka ensimmäisellä sivulla kukko korskeilee: myy vankkuris ja molemmat härkäsi sekä hanki itselles sopivia vaatteita ja muita tohtoriuteen kuuluvia kaluja; kolmanneksi maalauta kyltti, jossa on sanat: 'minä Tohtori Kaikkietävä olen,' ja naulaa se asuntos oven päälle." Talonpoika teki kaikki, mitä hänelle oli neuvottu. Kun hän sitten hiukan oli tohtoroinnut, vaikkei suinkaan juuri sanottavan paljoa, varastettiin rahoja koko joukko eräältä rikkaalta, mahtavalta herralta. Tälle nyt kerrottiin, että eräässä kylässä asui tohtori Kaikkietävä, joka kyllä piankin saisi selville, minne rahat olivat joutuneet. Herra sentähden käski valjastaa hevoset vaunujen eteen ja läksi tuonne kylähän sekä kysyi, perille saavuttuansa, tuolta mieheltä, oliko hän tohtori Kaikkietävä. "Olen kuin olenkin." - "Pyytäisin teitä tulemaan meille ja toimittamaan varastetut rahani minulle takaisin." - "Noh tulen kyllä, mutta Katri vaimoseni pitää myöskin pääsemän mukahamme." Tähän suostui herra sekä käski molempain mennä vaunuihin istumaan, ja kaikin he yhdessä läksivät. Kun sitten tuonne aatelis-kartanoon tulivat, oli ruoka-pöytä valmihina ja tohtoria pyydettiin ensiksi aterioitsemaan. "Syömpä mielellänikin, mutta Katri vaimoseni pitää myöskin pöytähän laskettaman," sanoi ukko ja meni vaimoinensa istumaan pöydän päähän. Kun nyt ensimmäinen palvelia huonehesen astui kantaen oikein oivallista ruokaa vadillisen, tuuppasi talonpoika vaimoansa kylkeen ja sanoi: "tuo oli ensimmäinen," noilla sanoillaan tarkoittaen sitä, että siinä tuli ensimmäisen ruoka-lajin tuoja. Mutta palvelia luuli tohtorin ajatellehen: "tuo tuossa on ensimmäinen varas," ja koska nyt todellakin näin oli laita, hän

kovaan tuskahan joutui ja sanoi, salista palattuaan, kumppaneillensa: "tohtori tuolla tietää kaikki, ja me vielä pahaankin pulaan pällähdämme! sanoipa hän, että minä olin ensimmäisenä." Toinen ei ollenkaan tahtonut mennä sisälle, mutta hänen toki täytyi. Kun hän sitten vateinensa salihin ennätti, talonpoika vaimoansa kylkeen nyhjäsi sanoen: "kas Katriseni! tuo on toinen." Samoin, kuin äskeinenkin, tämä palvelia pahasti säikähti ja läksi ulos kiiruimman kautta. Kolmannen ei käynyt paremmin, sillä ukko taas sanoi: "noh Katri! tuo on kolmas." Neljännen täytyi saliin tuoda kannella peitetty astia, ja isäntä kehoitti tohtoria näyttämään taitoansa sekä arvaamaan, mitä tuolla kannen alla piili, mutta olipa siinä krapuja eli äyriäisiä. Talonpoika nyt astiaa katseli eikä ymmärtänyt, miten hän tästä pulasta pääsisi, sekä huo'ahti: "voi minua 'Äyriäis'-parkaa!" Tämän kuultuansa isäntä huusi; "siinäpä se! hän tuon tiesi ja tietää siis varmaankin myös, missä rahani ovat."

Mutta palvelia vasta oikein hätä-hikehen joutui ja iski tohtorille silmää, että hän pikimmältään tulisi ulos salista. Tämän myös tultua he hänelle kaikki neljä tunnustivat varastaneensa rahat; he vakuuttivat halusta tahtovansa antaa kaikki takaisin sekä tohtorille vielä päälliseksi aika summan, jollei hän heitä saattaisi ilmi; muutoimpa muka tämä seikka heidän kaulaansa kysyisi. Sitten he hänen veivät sinne, missä rahat olivat kätöksä. Tähän tohtori oli tyytyväinen, palasi salihin, meni taas istumaan muijansa viereen ja sanoi: "herra hyvä! minä nyt kirjastani tahdon hakea, mihin on rahanne kätetty." Mutta viides palvelia uunihin kapusi saadaksensa kuulla, tietäisikö tohtori muuta mitään. Tämä pöydän päässä istui ja aukaisi aapiskirjansa, käänteli sen lehtiä sekä haki kukkoa. Koska ei nyt ukko sitä kohta saanut löydetyksi, tiuskasi hän: "sinä siellä kuitenkin olet, ja täytyy kuin täytyykin, sinun myös tulla ulos." Silloin uunissa olia luuli itseänsä tarkoitetuksi ja pujahti pelästyksissänsä sieltä pois, huutaen: "tuo mies tietää kaikki!" Nyt Tohtori Kaikkietävä näytti isännälle, missä rahat olivat, mutta eipä sanonut, kuka net oli varastanut, sai palkaksi paljon rahaa kummaltakin puolelta ja tuli mainioksi mieheksi.

* * *